

SUMMATIVE ASSESSMENT-III - 2025-26 (MODEL)

C

First Language Part I- Paper-I

SANSKRIT

(For Academic and Oriental Sanskrit Schools)

Time 1 ½ Hours

Class- X

Cool of time - 15. Minutes

Max Score - 40

ANSWER KEY

प्रश्न संख्या	अङ्काः	उत्तराणि /मूल्यनिर्णयसूचकाः	अनुबन्धसूचनाः
1	1	ख) तृष्णा - अभिलाषः ।	ख) इति लिखति चेत् (1)
2	1	ग) १- आ २. - इ ३. - अ	ग) इति लिखति चेत् (1)
3	1	घ) १, २ साधु ।	घ) इति लिखति चेत् (1)
4	1	घ) प्रस्तावना कारणं च साधु ।	घ) इति लिखति चेत् (1)
5	2	क) स्वप्रयत्नेन किं सत्यम् इति ज्ञात्वा तदेव स्वीकरणीयम् ।	क) इति लिखति चेत् (1)
6	2	क) राजेशः गीतं गायन् नृत्यति । ख) हविकम् उच्चैः वदन् गृहं गच्छति । क) लता गृहं गत्वा पुस्तकं पठति । ख) हारिफ् कवितां विलिख्य निद्रां करोति ।	एकैकस्य उत्तरस्य कृते प्रत्येकम् अङ्कः।
7	2	शाण्डिल्यः अज्जुकायाः समीपं गत्वा अचिरादेव गुरोः समीपं पुनरागच्छति ।	उचितसंश्लिष्टलेखने एकः अङ्कः। उचितपूरणे एकः अङ्कः ।
8	2	क) गुडगुलिकान्यायः । ख) नीरक्षीरन्यायः ।	एकैकस्य उत्तरस्य कृते एकः अङ्कः।
9	2	गद्यक्रमः - विदर्भाधिपतेः स्वसुः चेतसि तदीयः उपदेशः दिवाकरादर्शनबद्धकोशे अरविन्दे नक्षत्रनाथांशुः इव अन्तरं न लेभे ।	उचितस्य पूरणस्य कृते पूर्णाङ्कः भागिकतया चेत् एकः अङ्कः ।
10	3	क) कलिन्दात् प्रभूता - कालिन्दी । ख) नवश्च असौ पयोदः च - नवपयोदः ग) प्रख्यातः - प्रकर्षेण ख्यातः ।	उचितस्य उत्तरस्य कृते एकैकः अङ्कः ।

11	3	<table><tr><td>रूपकं</td><td>ग्रन्थः</td><td>ग्रन्थकारः</td></tr><tr><td>प्रकरणम्</td><td>मृच्छकटिकम्</td><td>शूद्रकः</td></tr><tr><td>समवकारः</td><td>पञ्चरात्रम्</td><td>भासः</td></tr></table> ख) व्यायोगः	रूपकं	ग्रन्थः	ग्रन्थकारः	प्रकरणम्	मृच्छकटिकम्	शूद्रकः	समवकारः	पञ्चरात्रम्	भासः	उचितस्य उत्तरस्य कृते एकैकः अङ्कः ।
रूपकं	ग्रन्थः	ग्रन्थकारः										
प्रकरणम्	मृच्छकटिकम्	शूद्रकः										
समवकारः	पञ्चरात्रम्	भासः										
12	1 1 2	क) वैनतेयः ख) गच्छति/याति ग) पिपीलिकः शनैः गच्छति चेत् बहुदूरं गच्छति किन्तु गरुडः अपि अचलन् एकपदमपि दूरं न प्राप्नोति ।	क) उचितस्य उत्तरस्य कृते एकैकः अङ्कः । ख) उचितस्य उत्तरस्य कृते एकैकः अङ्कः। ग) उचितस्य आशयस्तकृते द्वौ अङ्कौ।									
13	4	आशयशोषणं विना विवर्तनम् ।	आशयस्वांशीकरणाय (2) उचितभाषाप्रयोगाय (2)									
14	4	उचितरीत्या टिप्पणीलेखनम् । उचितरीत्या आस्वादनलेखनम् ।	शीर्षकलेखनाय (1) आशयव्यक्ततायै (2) भाषाशुद्ध्यै (1) सूचिकाः सर्वा स्वीकृत्य उत्तरं लिखति चेत् पूर्णाङ्कः ।									
15	4	उचितरीत्या टिप्पणीलेखनम् । उचितरीत्या टिप्पणीलेखनम् ।	शीर्षकलेखनाय (1) आशयव्यक्ततायै (2) भाषाशुद्ध्यै (1)									
16	4	क) महाकविना कालिदासेन विरचितम् । ख) ए. आर्. राजराजवर्मा । घ) शृङ्गाररसः। ग) अनूदितम् । उचितस्य वाक्यनिर्माणाय एकैकः अङ्कः ।	उचितपूरणाय एकैकः अङ्कः ।									
आहत्य	40											